

2022 წელი

სურსათის ეროვნული სააგენტო

სურსათის ეროვნული სააგენტო საქმიანობას ახორციელებს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ განსაზღვრული სტრატეგიის შესაბამისად, რომლის პრიორიტეტული მიმართულებებია:

- სურსათის უვნებლობის თანამედროვე სტანდარტებისა და რეგულაციების დანერგვა;
- მომხმარებლის ინტერესების და ჯანმრთელობის დაცვა;
- ნდობასა და სამართლიანობაზე დაფუძნებული სახელმწიფო კონტროლის განხორციელება;
- ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვა, სხვადასხვა დაავადების პრევენციისა და კონტროლის ღონისძიებების განხორციელებით ქვეყნის ეპიზოოტიური კეთილსაიმედობის შენარჩუნება;
- სასოფლო-სამეურნეო კულტურების დაცვა მცენარეთა მავნე ორგანიზმებისაგან;
- პესტიციდების, აგროქიმიკატების და ვეტერინარული პრეპარატების რეგისტრაცია და ხარისხის კონტროლი;
- საერთაშორისო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობა და უვნებლობის საუკეთესო პრაქტიკის გაზიარებით, ადგილობრივი პროდუქციის კონკურენტუნარიანობის გაზრდა ადგილობრივ და საექსპორტო ბაზრებზე.

სურსათის უვნებლობა

სააგენტოს პრიორიტეტული მიმართულება მომხმარებლის უვნებელი სურსათით უზრუნველყოფის მიზნით, სამომხმარებლო ბაზრისა და კვების ობიექტების შემოწმებაა.

2022 წელს განხორციელდა 30 943 სახელმწიფო კონტროლი (ინსპექტირება - გეგმური - 8191; არაგეგმური - 672; გადამოწმება - 9293; ინსპექტირება აღიარების მინიჭების მიზნით - 281; დოკუმენტური შემოწმება - 7566; ზედამხედველობა - 988).

გამოვლინდა 4231 ადმინისტრაციული სამართალდარღვევა.

2022 წელს მონიტორინგის პროგრამის ფარგლებში, 3920 ათასამდე სხვადასხვა დასახელების სურსათის ნიმუშია გამოკვლეული (შეუსაბამობა-394).

2022 წლის მონაცემებით, ვადაგასული ან/და შეუსაბამო სურსათის გამოყენებისა და რეალიზაციის ფაქტების გამოვლენის შედეგად სააგენტოს უფლებამოსილი პირების ზედამხედველობით განადგურდა:

- ✓ ხორცი და ხორცპროდუქტები - 8013 კგ.
- ✓ სხვა მყარი სურსათი - 3720 კგ.
- ✓ თხევადი სურსათი 693 ლ.
- ✓ კვერცხი 4094 ც.

2022 წელს ქვეყნის ტერიტორიაზე ფუნქციონირებდა ცხოველთა 98 და ფრინველთა 36 სასაკლაო. აღნიშნულ პერიოდში სასაკლაოებზე დაიკლა 13 374 416 ცხოველი და ფრინველი. გაიცა 434 545 ცალი ვეტერინარული მოწმობა ფორმა N2.

სააგენტო 2022 წლიდან ახორციელებს საფრთხის ანალიზისა და კრიტიკული საკონტროლო წერტილების სისტემის (HACCP) გეგმურ აუდიტს.

2022 წელს სურსათის უვნებლობის დეპარტამენტში შევიდა 895 შეტყობინება (მოქალაქეთა სატელეფონო შეტყობინება - 863, დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრიდან - 20, სხვა უწყებებიდან - 12), რომელზეც მოხდა შესაბამისი რეაგირება.

ბიზნესოპერატორების შემოწმება ხორციელდება სახელმწიფო კონტროლის გეგმის შესაბამისად, ხოლო ობიექტი და ჯერადობა შეირჩევა სპეციალური ელექტრონული პროგრამით, რაც სუბიექტურ ფაქტორს გამორიცხავს.

ქვეყნები, რომელზეც მოდის ექსპორტირებული სურსათის ძირითადი წილი

- ✓ ხორცი და ხორცპროდუქტები - არაბეთის გაერთიანებული საამიროები, კატარი, აზერბაიჯანი, სომხეთი;
- ✓ წრპ-ის ტანხორცი - არაბეთის გაერთიანებული საამიროები, საუდის არაბეთი, კატარი, ქუვეითი;
- ✓ ფრინველის ხორცი - აზერბაიჯანი, სომხეთი;
- ✓ რძის პროდუქტები - კანადა, აშშ, აზერბაიჯანი, საამიროები, სომხეთი;
- ✓ თაფლი - აშშ, კანადა, ევროპა EU, გერმანია, საფრანგეთი, ბულგარეთი, ნორვეგია, საუდის არაბეთი, იაპონია;
- ✓ თევზი და ზღვის პროდუქტები (მ.შ. ხიზილალა) - აშშ, საუდის არაბეთი, აზერბაიჯანი, სომხეთი;
- ✓ ლოკოკინა - საფრანგეთი.

ვეტერინარული კეთილსამედობის უზრუნველყოფა

ქვეყანაში ეპიზოოტიური კეთილსამედობის შენარჩუნებისა და კონტროლის მიზნით, სურსათის ეროვნული სააგენტოს ვეტერინარიის დეპარტამენტმა განახორციელა შემდეგი ღონისძიებები:

ცხოველთა ვაქცინაცია:

- ✓ თურქულის საწინააღმდეგოდ ვაქცინირებულია 2 457 247 სული დაავადების ამთვისებელი ცხოველი, მათ შორის: 917 750 სული მსხვილფეხა და 1 539 399 სული წვრილფეხა პირუტყვი;
- ✓ ჯილეხის საწინააღმდეგოდ - 1 078 956 სული ცხოველი, მათ შორის: 423 541 სული მსხვილფეხა, 651 368 სული წვრილფეხა პირუტყვი და 3 859 სული კენტკლიქიანი ცხოველი; ინფექციის კერებში ვაქცინირებულია 3500 სული დაავადების ამთვისებელი ცხოველი;
- ✓ ცოფის საწინააღმდეგოდ - 298 186 სული ძაღლი და კატა; 12 000 სული სასოფლო-სამეურნეო ცხოველი; ინფექციის კერებში ვაქცინირებულია 22 335 სული დაავადების ამთვისებელი ცხოველი;
- ✓ მსხვილფეხა პირუტყვის ნოდულარული დერმატიტის საწინააღმდეგოდ - 63 786 სული მსხვილფეხა პირუტყვი;
- ✓ მსხვილფეხა პირუტყვის ბრუცელოზის საწინააღმდეგოდ - 143 700 სული მსხვილფეხა პირუტყვი;
- ✓ წვრილფეხა პირუტყვის ბრუცელოზის საწინააღმდეგოდ - 79 081 სული წვრილფეხა პირუტყვი;
- ✓ წვრილფეხა პირუტყვის ჭირის საწინააღმდეგოდ - 315 875 სული.

სერომონიტორინგი:

- ✓ ცოფზე პოსტვაქცინალური ანტისხეულების აღმოჩენა –100 ნიმუში;
- ✓ თურქულის არასტრუქტურული პროტეინის (NSP ანტისხეული) აღმოჩენა – 4000 ნიმუში;
- ✓ თურქულის სტრუქტურული პროტეინის (SP ანტისხეული) აღმოჩენა – 500 ნიმუში;
- ✓ ცხვრის კატარალური ცხელება ანტისხეულის აღმოჩენა - 1000 ნიმუში;
- ✓ ტუბერკულოზზე გამოკვლეულია (ტუბერკულინიზაცია) 9 500 სული მსხვილფეხა პირუტყვი;
- ✓ ბრუცელოზზე გამოკვლეულია მსხვილფეხა საქონლის სისხლის 200 ნიმუში.

დამუშავება:

ყირიმ-კონგოს ჰემორაგიული ცხელების საწინააღმდეგოდ ეპიდემიოლოგიურ კერებში ინსექტოაკარიციდული პრეპარატით დამუშავდა 23 458 სული მსხვილფეხა პირუტყვი.

ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაცია

ცხოველთა ჯანმრთელობის კონტროლის, აღრიცხვიანობის, მიკვლევადობის უზრუნველყოფის, ასევე, ეტიკეტირებისა და გამჭვირვალობის ხელშეწყობის მიზნით, მიმდინარეობს ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაცია, რაც პირუტყვის ვაქცინაციის თანმდევი პროცესია. ხელშეკრულებით დასაქმებული სპეციალისტების მიერ განახლებულ მონაცემთა ერთიან ბაზაში (NAITS) მიმდინარეობს იდენტიფიცირებული/ვაქცინირებული პირუტყვის რეგისტრაცია, სადგომების ინფორმაციის განახლება/ინვენტარიზაცია.

- ✓ 2022 წელს იდენტიფიცირებულია 492 674 სული მსხვილფეხა, 526 008 სული წვრილფეხა პირუტყვი და 3 666 სული ღორი, რაც შესაბამისად ასახულია მონაცემთა ერთიან ბაზაში ვაქცინაციის შესახებ ინფორმაციასთან ერთად;
- ✓ შემუშავდა ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციასთან დაკავშირებული საკანონმდებლო ცვლილებების პროექტი და მიღებული იქნა მთავრობის დადგენილება საფუტკრე მეურნეობებისა და სკების იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციასთან დაკავშირებით;
- ✓ გაფორმდა ხელშეკრულებები ორგანიზებულ ფერმებთან ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციაზე;
- ✓ შემუშავდა ცხოველთა რეგისტრაციის ეროვნული სისტემის (NAITS) მონაცემთა ერთიანი ბაზის ახალი მოდულები.

ვეტერინარული პრეპარატების რეგისტრაცია

დარეგისტრირდა 316 ვეტერინარული პრეპარატი.

ვეტერინარული სახელმწიფო კონტროლი

განხორციელდა 970 შემოწმება, მათ შორის, ინსპექტირება: გეგმური - 768, არაგეგმური - 48; გადამოწმება - 37; ინსპექტირება აღიარების მინიჭების მიზნით - 16; დოკუმენტური შემოწმება - 101. გამოვლინდა 42 ადმინისტრაციული სამართალდარღვევა.

ვეტერინარული პრეპარატების ხარისხის მონიტორინგის ფარგლებში, ლაბორატორიულად გამოკვლეულია:

- ✓ ვეტერინარული პრეპარატის 186 ნიმუში;
- ✓ შინაური ბინადარი ცხოველის საკვების 50 და თევზის ფქვილის 20 ნიმუში;
- ✓ სალმონელასა და ენტერობაქტერიებზე - ფრინველის საკვების 4 და ცხოველის საკვების 1 ნიმუში;
- ✓ პესტიციდების ნარჩენებზე - სასურსათო ცხოველის საკვების 20 ნიმუში;
- ✓ ანაბოლური მოქმედების მქონე და აკრძალული ნივთიერების, ვეტერინარული პრეპარატების და დამაბინძურებლების გამოვლენის მონიტორინგის მიზნით, განხორციელდა ცოცხალი ცხოველების ბიოლოგიური მასალისა და ცხოველის საკვების 443 ნიმუშის კვლევა 16 მაჩვენებელზე; გაკეთდა 1894 ანალიზი;
- ✓ განხორციელდა ვეტერინარული კლინიკის 12 სარეგისტრაციო შემოწმება.

ვეტერინარულ-სანიტარიული ზედამხედველობა

ცხოველთა ჯანმრთელობასა და სეზონურ საძოვრებზე გადაადგილებაზე კონტროლის განსახორციელებლად, ქვეყნის მასშტაბით დღეისათვის ფუნქციონირებს 7 ვეტერინარული ზედამხედველობის (ბიოუსაფრთხოების) (3 ქვემო ქართლში, 3 კახეთში და 1 მცხეთა-

თიანეთის რეგიონში).2022 წელს ინსექტოაკარიციდული პრეპარატებით დამუშავდა 13 346 სული მსხვილფეხა და 1 058 817 სული წვრილფეხა პირუტყვი.

ექსპორტი

სააგენტოს ინსპექტორების მიერ ცოცხალ ცხოველებსა და ვეტერინარულ კონტროლქვემდებარე ტვირთზე საექსპორტოდ გაიცა 8870 ვეტერინარული სერტიფიკატი.

საქართველოდან ექსპორტირებულია:

- ✓ 114 102 სული მსხვილფეხა პირუტყვი;
- ✓ 237 169 სული წვრილფეხა პირუტყვი;
- ✓ 11 523 543 ერთდღიანი წიწილა;
- ✓ 5 012 280 ცალი საინკუბაციო კვერცხი;
- ✓ 256 582 ფრთა ქათამი;
- ✓ 3 312 სული ღორი;
- ✓ 5 868 418 კგ თევზის ზეთი;
- ✓ 11 707 642 კგ თევზის ფქვილი;
- ✓ 1 372 000 კგ მანგანუმის ოქსიდი;
- ✓ 45 050 კგ მზესუმზირის შროტი;
- ✓ 18 431 811 კგ სოიოს შროტი;
- ✓ 24 281 620 კგ ცხოველის საკვები და საკვებდანამატი;
- ✓ 28 893 კგ წიგნარა;
- ✓ 167 210 კგ თევზის საკვები;
- ✓ 673 590 კგ მატყლი;
- ✓ 2 336 364 კგ ტყავი;
- ✓ 4 828 კგ კიბორჩხალა;
- ✓ 94 968 კგ ქატო;
- ✓ 2 430 კგ ლოკოკინა;
- ✓ 4 300 კგ ცოცხალი თევზი;
- ✓ 23 000 კგ სიმინდის მარცვალი;
- ✓ 1 866 750 კგ ფრინველის საკვები.

ფიტოსანიტარიული კეთილსამედობის უზრუნველყოფა

სასოფლო-სამეურნეო კულტურებზე ზიანის შემცირების მიზნით, 2022 წელს სურსათის ეროვნული სააგენტოს მცენარეთა დაცვის დეპარტამენტმა მასშტაბური ღონისძიებები ჩაატარა:

- ✓ იტალიური და მაროკოული კალიების საწინააღმდეგოდ დამუშავდა 100 000 ჰექტრამდე ფართობი და მონიტორინგი ჩატარდა 180 600 ჰექტრამდე ფართობზე;
- ✓ საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 5 ივნისის N931 განკარგულების შესაბამისად, კახეთის რეგიონში ტრანსმისიური დაავადებების გადამტანების (კოლოების) საწინააღმდეგოდ სპეციალური ტექნიკით დამუშავდა 9000 ჰექტარი ფართობი;
- ✓ ამერიკული თეთრი პეპლის წინააღმდეგ კახეთის რეგიონში დამუშავდა 3320 ჰა ფართობი.

აზიური ფაროსანას საწინააღმდეგოდ განხორციელებული ღონისძიებები

2022 წლის სახელმწიფო მიზნობრივი ქვეპროგრამის „აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ გასატარებელი ღონისძიებების შესახებ“ ფარგლებში 36 მუნიციპალიტეტში დამუშავდა 251 185 ჰექტრამდე ფართობი. „მოიზიდე და გაანადგურე“ სადგურებზე დამონტაჟდა 86 491 ფერომონი. მავნებლის გავრცელების კონტროლის მიზნით, მთელი ქვეყნის მასშტაბით მიმდინარეობდა მონიტორინგი (განთავსდა 6451 ფერომონიანი დამჭერი).

პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების სახელმწიფო კონტროლი

2022 წელს, ქვეპროგრამის „მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსამედობა“ ფარგლებში შემოწმდა 572-ზე მეტი სარეალიზაციო ობიექტი. ქვეყნის მასშტაბით აღებული და ლაბორატორიულად გამოკვლეულია პესტიციდის 340 და აგროქიმიკატის 40 ნიმუში.

პესტიციდების და აგროქიმიკატების რეგისტრაცია

2022 წელს გადაიხედა პესტიციდების ნუსხა და დარეგისტრირდა ეფექტიანი, ადამიანისა და გარემოსათვის ნაკლებად საშიში პესტიციდები.

ექსპორტი

2022 წელს სააგენტოს ფიტოსანიტარი ინსპექტორების მიერ გაიცა 11 261 ფიტოსანიტარიული სერტიფიკატი, რის საფუძველზეც საქართველოდან ექსპორტირებულია 164 259 ტონა მცენარეული წარმოშობის პროდუქცია.

ევროკავშირთან დაახლოება

2022 წელს მიღებული საკანონმდებლო აქტები

- საქართველოს მთავრობის 2022 წლის 26 აპრილის N224 დადგენილება „ვაზის ჯიშობრივი მახასიათებლების შემოწმებისათვის მინიმალური პირობების განსაზღვრის წესის დამტკიცების შესახებ“;

- საქართველოს მთავრობის 2022 წლის 2 მარტის N107 დადგენილება „ცხოველის საკვების სახელმწიფო კონტროლისათვის ნიმუშის აღებისა და გამოკვლევის მეთოდების დამტკიცების შესახებ“;
- საქართველოს მთავრობის 2022 წლის 8 ივნისის N304 დადგენილება „ტექნიკური რეგლამენტის – სურსათთან შეხებისათვის განკუთვნილი პლასტმასის მასალებისა და ნაკეთობების (საგნების) შესახებ დამტკიცების თაობაზე“;
- საქართველოს მთავრობის 2022 წლის 20 ივნისის N326 დადგენილება „ახალი გაცივებული და გაყინული ღორის, ცხვრის, თხის ხორცისა და შინაური ფრინველის ხორცისათვის წარმოშობის ადგილისა და წარმოშობის ქვეყნის განსაზღვრის წესის დამტკიცების თაობაზე“;
- საქართველოს მთავრობის 2022 წლის 12 ივლისის N360 დადგენილება „ტექნიკური რეგლამენტის – სურსათის (სასურსათო) დანამატების შესახებ დამტკიცების თაობაზე“;
- საქართველოს მთავრობის 2022 წლის 29 აგვისტოს N443 დადგენილება „ხბოს დაცვის მინიმალური მოთხოვნების დამტკიცების შესახებ“;
- საქართველოს მთავრობის 2022 წლის 31 აგვისტოს N445 დადგენილება „ღორების დაცვის მინიმალური მოთხოვნების დამტკიცების შესახებ“;
- საქართველოს მთავრობის 2022 წლის 3 ოქტომბრის N473 დადგენილება „ცხოველთა კვებაში გამოსაყენებელი ცხოველის საკვები დანამატების წესის დამტკიცების შესახებ“.